

MICHEL PAYERAS

Eliseu Climent (esq.), president d'Acció Cultural del País Valencià; Jaume Mateu, president de l'Obra Cultural Balear; i Joan Avellà, vicepresident d'Omnium Cultural de Catalunya.

La Federació Lull revifa

Obra Cultural Balear, Acció Cultural del País Valencià i Òmnium Cultural de Catalunya refermen relacions a Palma.

La trobada entre les tres entitats es féu a Palma el passat dia 27 de desembre. L'objectiu del dia de feina compartit entre Obra Cultural Balear (OCB), Acció Cultural del País Valencià (ACPV) i Òmnium Cultural de Catalunya era revitalitzar la Federació Lull, que totes tres crearen ara fa quin-

ze anys, per fer front conjuntament als principals reptes de futur que tenen la llengua, la cultura i el país.

Festa i reivindicació. L'OCB tancà la trobada de la Federació amb un acte lúdic, festiu i commemoratiu alhora que reivindicatiu. Per això ajuntà en el Teatre Municipal de Palma un sentit i amè homenatge al poeta de Campos, Damià Huguet, desaparegut fa deu anys, amb els parlaments dels presidents d'ACPV, Eliseu Climent, de l'OCB, Jaume Mateu, i del vicepresident d'Òmnium, Joan Avellà, el qual substituï a última hora el president, Jordi Porta, que no pogué desplaçar-se a Palma per motius personals.

Avellà explicà la tasca que duu a terme a Catalunya la seva associació. Tres

eixos marquen els objectius. Primer, la llengua i cultura: "volem ser col·laboradors necessaris de tota política lingüística i cultural que es faci a Catalunya". Segon, la immigració: "cal integrar els nousvinguts i per això hem posat en marxa iniciatives com les 'parelles lingüístiques' o 'quedem' per ajudar a la integració de la immigració". Tercer, el país: "volem estendre la consciència nacional i la defensa del dret a l'autodeterminació". Tres eixos que "compartim amb la resta de la Federació Lull perquè al cap i la fi del que parlem és de la reconstrucció, entre tots, dels Països Catalans".

Climent rememorà les terribles circumstàncies socials i polítiques —per la pressió de la dreta i l'extrema dreta— en què "un grup d'universitaris i intel·lectuals iniciàrem, a final dels anys cinquanta i seixanta, el camí que conduiria a la constitució del Secretariat de l'Ensenyament de l'Idioma i, posteriorment, d'Acció". La tasca permeté aglutinar

una massa social que esdevingué essencial per fer pressió davant de les administracions autonòmiques a partir de 1983: "Els mestres formats per nosaltres serviren per omplir de contingut la llei d'ensenyament en valencià que s'aprova durant el mandat socialista a la Generalitat, i foren el mur contra el qual topà Zaplana quan volgué anorrear el català al País". Actualment, Acció impulsa noves iniciatives adreçades a crear estructures nacionals a València per a tots els Països Catalans: com l'Octubre, "seu nacional de les associacions nacionals dels Països Catalans", o la Federació Joan Lluís Vives (d'universitats), l'Assemblea d'Alcaldes i Regidors dels Països Catalans o el més recent Institut Ignasi Villalonga d'Economia i Empresa. "Són institucions nacionals sorgides d'Acció que fan la seva vida pròpia". "Hem fet tots, a cada part del país, moltes coses. Però ara tenim nous reptes, com la globalització i la immigració, que només podem afrontar entre tots. Per separat, serem folklòrics; junts, serem lliures", concloué Climent.

L'objectiu del dia de feina compartit era revitalitzar la Federació Lluís, que totes tres crearen

Mateu explicà la tasca duta a terme per la nova direcció que lidera l'entitat des de fa un any. "Ens trobarem amb una Obra que passava un moment delicat i, a més, dins d'un context polític molt dolent. Per això la tasca ha estat destinada a enfortir l'ànim de socis i simpatitzants per fer front als atacs constants que contra la nostra cultura i llengua patim a Balears". D'aquí la campanya "Sus Mallorca", destinada a conscienciar els "ciutadans de la necessitat de mobilitzar-se contra els retrocessos que impulsa Jaume Matas. Que són insòlits en la història autonòmica de les nostres Illes. Davant d'això hem reaccionat. Sempre amb la mà estesa per parlar i negociar, però no

sempre els responsables polítics han acceptat donar-nos la mà. Al contrari, més ens han agredit. Tanmateix, ens hem enfortit com mai". L'estratègia de mobilització popular de l'OCB desembocarà en un gran acte el pròxim mes de maig, a Palma, poc abans de les eleccions. "Serà el moment de demostrar la força reivindicativa a favor d'un futur sostenible i sostingut en la llengua, cultura i catalanitat pròpies de les Illes". Per a Mateu la tasca a favor de l'idioma i la cultura no es pot esquarterar per territoris perquè "la indiscutible realitat que són els Països Catalans no ho permet, ja que qualsevol agressió al català que es perpetri al País Valencià i a Balears també afecta el Principat. Per això és fonamental la Federació Lluís, que ha d'actuar tant dins dels Països com en la projecció exterior de la nostra llengua i cultura. Lluís és la resposta als intents de segregarnos. És el nostre instrument per fer-nos respectar com a poble que som, com qualsevol altre."

Miquel Payeras

Alfons Llorenç

Trossos i mossos

Morella

La bona fou una mala notícia. Anava Jaume I a fer-se càrrec d'Ares, quan un ballester "a cavall, tan de pressa com podia", li portà salutacions del capitost Blasco d'Alagó i la novetat que "seua és Morella". El rei anota: "Quan oírem aquelles paraules ens dolgué molt". Li havien desbaratat els seus plans d'ocupar Borriana i rendir les poblacions entre aquesta i Tortosa i, el que era pitjor, es palesava el desig aristocràtic d'enfortir el seu poder amb nous territoris, i disputar-li la primacia al propi monarca.

Canvià de ruta i "trotant i al galop, anàrem a un puget que hi havia a la costa de Morella, i que més tard s'anomenà Puig del Rei... I es mogué un temporal de neu i en caigué molta". El Conqueridor posà guaites per evitar que Blasco entrés en la ciutat, i manà que li'l portaren a la seua presència per as-sabentar-lo que "aquest lloc és tan fort i tan anomenat, que

Castell de Morella

és lloc que no mereix cap home del món sinó un Rei". El d'Alagó hagué de cedir: "I és la meua voluntat que com vós voleu que aquest castell siga vostre, ho siga".

La primera conquesta i la primera batalla contra la noblesa aragonesa i el seu objectiu de convertir el nostre país en el seu apèndix feudal —com la castellana en Andalusia—; la primera victòria reial en el seu secret afany de crear un estat, que fera els futurs valencians més lliures del que s'estilava en aquell temps.

I, com un bé col·lateral, Morella quedà constituïda en una primerenca vila reial i lliure. Aquests fets decisius són els que commemora la capital dels Ports, des de fa 775 anys, cada 7 de gener, festa de sant Julià "amb el pardal en la mà", amb una processó cívica de "la mà al cul" —sense ciri— presidida pel consell i els símbols de la ciutat: la senyera, l'àguila i els gegants i un cant: "El Castell de Morella/ és de pedra i durarà;/ més durarà la paraula/ que del meu pit eixirà."